

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak
petek.

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih ulicah
št. 2.

Na očinina znaša:
celoletna . . . K 3.—
pololetna . . . „ 1.50
četrletna . . . „ 0.75
Posam. šte. „ 0.10

Štev. 51. V LJUBLJANI, dné 22. novembra 1907. Leto II.

da bo vedno boljše! Apeliramo na naše delavstvo in na naše somišljenike, da agitirajo za naš list, ga razširjajo, se izšolajo v dopisovanju, ga obogatijo in izpopolnijo vedno bolj! V vašo zavednost zaupamo!

Tretji letnik se prične z decembrom. »Naša Moč« izhaja vsak petek. Uredništvo in upravnništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. Naročnina znaša: celoletno 3 K, pololetno 1 K 50 vin., četrletno 75 vin., posamezne številke po 10 v. Delavci! Na delo za naše glasilo!

Uredništvo.

Mladeniška organizacija in delavstvo.

(Govor dr. Krekov.)

Dunaj, 18. nov. 1907.

Šesti vseavstrijski katoliški shod na Dunaju se vrši sijajno. Nasproti temu shodu je vse, kar so svobodomislici zadnji čas po Avstriji izkušali prirediti, samo pritlikavstvo. O vseh mnogobrojnih prireditvah vam ne morem poročati, pa tudi ni vse, kar bi zanimalo delavsko-strokovno glasilo v vseh podrobnostih. Za nas je važno, kar se je sklepalo in razpravljalo glede na delavsko vprašanje. Pa tudi tukaj je eno, kar nas prav posebno zanima, namreč mladeniška organizacija. Posrečilo se je namreč na tem katoliškem shodu združiti medseboj v zvezo vse mladeniške organizacije. Delavski naraščaj je zdaj trdno sklenjen medseboj, združena je k skupnemu delu vsa mladina. Tozadnemu zborovanju, ki se je danes vršilo, je prisostvovalo nebroj udeležencev, velika ljudska dvorana dunajske mestne hiše je bila nabito polna. Govorili so Kemetter, Wohlmeyer, Wolny in dr. Krek. Govor slednjega je bil sredotočje vsega zborovanja, navdušeno so vsi sledili izvajanjem dr. Krekovim, o katerem pišejo dunajski listi z občudovanjem. Dr. Krek je govoril nekako sledeče:

Kaj hoče delavsko gibanje? Delavec hoče najprej kruha, noče pa samo dovolj življenjskih pripomočkov, ampak hoče tudi stalnost, noče imeti kruha le za trenotek, ampak za celo življenje, ne samo zase, temveč za celo družino, ne samo za čas, ko je sposoben de-

lati, temveč tudi za starost. (Živahno pritrdjevanje.) V delavčevem življenju je danes samo eno stalno in to je kriza. Njegova delavska pogodba je odvisna od gospodarskih, da, celo od vremenskih okoliščin, on je barometer splošnega gospodarskega stanja! Ena beseda, en migljaj, dostikrat tudi en sam pogled zadostuje, in delavec vržejo na cesto, da je brez kruha in izpostavljen revščini. On je »prost«. On je nesvoboden ravno zato, ker je »svoboden«, ker je zakon svobodne delavske pogodbe postal temeljna postava našega gospodarskega življenja. Delavec se bojuje v času, v katerem se hoče živeti brez dela; on se bori za čas, v katerem bi lahko delal, da bo lahko živel in v katerem oni, ki ne bodo hoteli delati, tudi ne bodo mogli živeti! (Burno pritrdjevanje.) Tako postane delavčev gospodarski boj — moralni boj. — Kaj naj vrše mladeniške organizacije v delavskem gibanju? Zgodovina človeštva nam pripoveduje, da je bil glavni činitelj razvitka kulture ogenj. —

Mladinska organizacija naj dá delavskemu gibanju ognja! (Gromovito pritrdjevanje.) Mladinska organizacija naj bo mlad Prometej, ki v delavskem gibanju goji ogenj upanja, poguma in požrtvovanja. (Odobranje.) Ogenj upanja se razneti ob krščanskem svetovnem naziranju, žari iz vere v večno pravičnost. Svet se primerja pokopališču in moderna literatura je napolnjena pesimistično s to mislijo, ker ji manjka vere na oni grob, ki so ga našli na veliko nedeljo praznega. Mladinska organizacija naj dá delavskemu gibanju ogenj poguma. Čas, v katerem živimo, je sposoben iztrgati iz srca ne samo upanje, ampak tudi pogum. Slabost označuje naš čas: **modern človek, slab človek!** (Odobranje.) Sicer nahajamo pogum predrznosti tudi pri organizacijah, ki nočejo poznati krščanstva, toda pravi pogum ne more biti pri njih. Nevernemu materialistu mora priti sredi boja misel: »Kaj sem? Nič, prašek v neskončnosti, zakaj vse to? Prišel bo čas, ko bo izginilo vse življenje in vse, kar hočemo sedaj, bo za večno izgubljeno.« Iz takih materialističnih naziranj se ne more razviti pogum. (Čisto prav!) Verem človek, v zavesti, **da je on središče stvarstva**, ima pogum, ki ne more opešati. Kako more verem človek, ki se zaveda, da ga

Za „Našo moč“!

Delavci! Somišljeniki!

Kmalu bo minulo drugo leto, odkar izhaja naš delavski list. List ni vse v delavski organizaciji, za njim mora stati organizacija v strokovnih, izobraževalnih in političnih društvih; list je kakor sad, ki more koreniniti le na zdravih, že prej dobro oplojenih in zoranih tleh. Toda, kar je duhu telo in kar je beseda razumu, to je list organizaciji. Kaj je bogat, razvoja zmogel duh brez telesa, brez življenjskih organov, ki javljajo, kaj se v njem godi in ki ga spravljajo v stik z drugimi ter z njimi trdno zvežejo v mogočno skupnost? In kaj je razum brez žive besede? Toda beseda ne pove samo, ona tudi vzpodbuja, neti, navdušuje in duha izpopolnjuje. Ravno tako list. On veže in združuje somišljenike in sotrpine medseboj, v njem se porazgovorijo in bodrijo, v njem in iz njega pa se tudi učijo. Naš list je tudi naša šola. Ni treba delj razlagati pomena in važnosti ravno našega lista za naše delavstvo. Nekaj drugega je potrebno: zanj agitirati, nanj se naročevati. Kakor je zastava sveta vojaku, mora delavcu biti sveta njegova organizacija in nje glasilo. Glasilo je knjiga njegovega trpljenja, glasnik kričev, ki se mu godé, prapor, s katerim gre v boj za svojo pravdo. Če je med nami še kje premalo zavednosti, je temu zelo krivo tudi to, da se premalo bere. Pa ne tožimo in ne udajajmo se brezkoristni malodušnosti. Nekaj smo vendarle zgradili, našo organizacijo utrdili; ne glejmo zdaj nazaj, ampak naprej in navzgor.

Ivo Česnik.

Trubadur.

(Konec.)

Tak je bil torej, kolikor ga je bilo v tseh hlačah in spodnjem žaketu. Morate si misliti, da se je gospod pisar Trdina štel med inteligenco. Zato ni hotel zaostajati za drugimi čednostnimi ljudmi, ki hodijo umerjenih korakov, dostojanstveno, s ščipalnikom na nosu in ne vidijo čez prag svoje izbe in ne vidijo solnca in jasnih poljan, dasi hodijo po mestnih ulicah in še včasih zlezejo celo vrh Šmarne gore.

Nedelja je bila in gospod Trdina se je izprehajal po mestnem parku. Lep in vroč popoldan je bil. Od povsod je dehtel vonj cvetja, pod Tivoli so igrali okrogle.

Na klopi jo je ugledal. Še nikoli ni njegovo oko videlo take lepote. Mogočna senca divjih kostanjev je metala čudne konture naokrog in

ona je bila v tej senci še lepša. Prikupljiv obrazek, modre oči, črni lasje, bujni stas! Tone Trdina je bil kar omamljen. Obstal je za trenotek za grmom in jo opazoval. Pogovarjala se je z materjo, staro, uvelo gospo, ki je stala z eno nogo že v grobu.

Sedel je na bližnjo klop in zrl vanjo kot v podobo na oltarju. Ljudje so hodili mimo, a on jih ni videl, videl je samo njo. V srcu je čutil grozovit plamen.

»Ah, ah, kaj bo? Zaljubljen sem. Umrem od žalosti, če me ne bo marala.«

Tako je sedel celo uro.

Ptiči so peli za njim svoje melodije, vodometa je šumel, cvetje je dehtelo, ljudje so hiteli mimo, se smejali in pogovarjali o važnih stvareh.

Zvečer je odšla z materjo. Nalahno je stopala kot boginja.

Tone Trdina se je spomnil, da je nekoč študiral grške boginje. Tudi naslikane je videl.

In zdelo se mu je, da je ona taka boginja, nadzemsko bitje, angelj.

»Sedil ji je do doma v naše predmestje. Ko je izginila skozi vrata, je še dolgo stal pred hišo kot berač, ki prosi miloščine.«

»Angelj, dekle, da bi ti vedela, kako te ljubim.«

Odprlo se je okno v prvem nadstropju in pogledal je skozenj isti nežni obrazek, ki ga je videl v mestnem parku. Pa je zopet izginil obrazek. Njemu se je pa zdelo, da se je odprlo nebo in ga pogledalo.

Vesel je bil in je zavil v bližnjo gostilno, od koder bi lahko opazoval njena okna.

V gostilni je bilo veliko ljudi, korajžni so bili in so peli. Bili so večinoma delavci in študentje. Tone je sedel v kot, naročil četrto čivčka in gledal skozi okno.

Bog v pravičnem boju podpira, omahovati? On ne more izgubiti poguma, ker ne more podleči! (Veliko odobravanje.) Mladina je posebno požrtvovalna. Naš egoistični svet noče o žrtvah, o upih ničesar slišati. Proti tež egoizmu, ki je vzrok socialnega nereda, je v požrtvovalnosti mladine. Mladenič misli nase šele nazadnje in je najprej pripravljen delati za skupnost. Zato lahko rečemo, da more pričakovati delavsko gibanje od daru, ki ga prinaša mladina, najlepših sadov. V takozvani atenejski šoli Rafaelovi sta posebno globokomno naslikana dva grška filozofa. Aristotel, ki krepko nastopi, upira pogled v zemljo in hoče rešiti svoje probleme na trdnih tleh in Plato, ki gleda v nebotične višave ter tam išče svoje ideje. Mladinska organizacija, ki povspešuje samo verstvo in ni socialno delavna, je podobna Platonu in ostane brez uspehov, ona je platonična. **Neobhodno je potrebno za vsakega, ki se hoče bojevati za vero, da pomisli, da moramo izvojevati boj na zemlji.** Za človeka je čutnost največje važnosti, ker samo na tej podlagi se more razvijati duševni svet. (Odobravanje.) Mladinska organizacija gleda navzgor in išče od tam svežih moči ter podpira one, ki gledajo na zemljo. Mladinska organizacija je važen člen v verigi krščanske organizacije in naj obsega vse stanovalce. V moji domovini, na Kranjskem, kjer živimo sredi mladinske organizacije, smo dosegli skoro vzor združitve delavske mladine s kmečko in ono, ki študira. In težko se dobi dežela, kjer bi bila ta organizacija bolj razvita, kot je v moji ožji domovini. (Burno odobravanje.) Imamo dobo v zgodovini razvoja, ki jo imenujemo halstatsko dobo. Iz Avstrije je decma kultura železne dobe, ki je bila začetek italške kulture in vsake druge. In jaz bi želel, da bi mi razširili železo krščanskih značajev, kakor ga je halstatska kulturna doba po celem svetu. — Želim, da bi mladinske organizacije to železo v blagor domovine in človeštva povsod razširile, tako da bomo govorili o novi halstatski dobi, dobi železa, dobi neomajanih krščanskih značajev! (Gromovito odobravanje.)

Prometna zveza.

Proč z rdečo krinko! Končan je zadnji boj železničarjev. Železničarji vejo, da so bili varani v svojih upih in da gledajo na veliko polje, ki je posuto z razvalinami. Okolu polja pa stoje časnikarski judje, ki se vesele uspeha, ki jim ga je pomagal priboriti socialnodemokratski jud. Ko so pričeli uslužbenci Severnozahodne in Družbe avstrijskih državnih železnic resno delati pasivni odpor, jih je spremljala simpatija krščanskega prebivalstva. Velike dolžnosti železničarjev so znane in ljudstvo vé, kake odgovornosti da ima železničar. Vsa javnost vé, da resni železničar ne poseže po orožju pasivnega odpora, ne da bi imel za to važnih vzrokov. **Včrpa tuda, da posledic ne čuti tako gospodar železnice, jud, kakor jih čuti mali mož.** Eдино judovsko časopisje, ta kupljiva deklica, ki je v vseh časih in povsod dobro zapisana in vživa popolno zaupanje rdečih višjih in nižjih poglavarjev, je bilo drzno dovolj, da je ob času boja pitalo svoje čitatelje in jih hujskalo proti »nikdar dovolj sitim« železničarjem. Judovski listi »Neue Freie Presse«, »Bohemia« in »Prager Tagblatt« so pisali v službi svojih judovskih prijateljev Jettelesa in Taussiga, teh dveh izkoriščevalcev železničarjev. Tudi nekaj trgovskih in obrtnih zbornic, hvala Bogu, ne vse, se je vpreglo pred judovski voz. Ko smo vstopili železničarji v vojsko, v pasivni odpor, smo dobro znali, da smo si naložili na rame veliko, odgovora polno breme. Svojo pozornost so obrnili na nas vsi železničarji v naši državi in sploh vsi evropski železničarji. Vpraševali so se, bode li vezala železničarje vez sloge? Razvita je bila zastava, a praporu zvesti so ostali le krščanski železničarji s svojimi v »Državni zvezi« združenimi tovariši. Odločno so korakali naprej poslanci Kemetter, dr. Drexel, Wohlmeyer, Schmid, Kroy in dr. Weidenhofer. Na širokih obhopenih cestah najprostaške sebičnosti in po »mešetanju z ravnatelji« in z njihovimi zaupniki so pa korakali Tomschik in drugi socialno-demokratski voditelji železničarjev. Rdeči stotnik Tomschik je imel dovolj drzno čelo, da je rekel o železničarjih, da so nerazodna množica. Tako so postali ti rdeči železničarski izdajalci, da so morali imeti judovski gospodarji železnic pač veliko veselje nad voditelji socialnodemokratskih železničarjev, ki so tako skrbeli

za njihove žepe v škodo železničarjev. Sodrugi železničarji so zahtevali boj. Tomschik in drugi rdeči voditelji so pa bili gluhi in so zavirali voz, kplikor so le mogli. Šele naskok varanih sodrugov je imel uspeh, razbiti so morali v Trojanovi gostilni na Dunaju sodrugi nekaj šip, da so gospodje voditelji postali tako milostljivi in milostno dovolili, da smejo železničarji 1. oktobra pričeti s pasivnim odporom. Naj bi ne bili zaupniki nastopili tako odločno proti zaviranju svojega rdečega voditelja Tomschika, naj bi ga ne bili 30. septembra spodili z odra in če bi ne bili po rdečih voditeljih izdani železničarji sami proglasili pasivnega odpora, ne bilo bi pričelo 1. oktobra rdeče vodstvo s pasivnim odporom. Podkupljeni višji rdeči voditelji bi ne bili udarili. Ostale železniške družbe naj se zahvalijo rdečim voditeljem, da vejo, kako naj nastopajo v bodoče. Med se mora dati rdečim voditeljem in poravna se spor. Resno so se pripravili železničarji na boj, a izvila se je žalostna igra. Judovsko časopisje je ploskalo socialnodemokratskim bogovom, ker so tako krasno zapeljali svoje čete. Naj bi ne bili višji sodrugi tako podlo izdali železničarjev, bi se bila pričela pasivna rezistenca povsod ob istem času. V 48 urah bi bile dosežene skromne zahteve železničarjev. Več bi bilo moralo doseči slabše plačano železničarsko osebje, dninarji in pa čuvaji. Naj se zahvalijo zato svojim obrezanim in neobrezanim rdečim voditeljem, tem judovskim hlapcem. Krščanski železničarji, ki nas boli izdajstvo rdeče svojati, pa ne smejo tiščati pesti v žepu zastoni. Ni zdaj čas zato. Zdaj se mora delati. Na noge! Odprite oči svojim zapeljanim tovarišem. Proč od rdečkarjev! V naši »Prometni zvezi« prostora dovolj!

Cesar je pohvalil Južno železnico, ker je tako hitro izvedla vožnje vojakov po dokončanih cesarskih vajah na Koroškem.

V tajništvu »Prometne zveze« se je nastavlil urednik Franc Tschulik iz Litmeric.

»Prometna zveza« med Slovenci zadnji čas lepo napreduje. Naš tovariš Milavec odločno deluje. Če kje želite slovenski železničarji kak shod, če želite, da se ustanovi plačilnica ali podružnica, obrnite se na tovariša Jak. Milavec, vpokojeni železniški poduradnik, Ljubljana, Zalokerjeve ulice št. 9.

Za tobačno delavstvo.

Umrla je 17. t. m. delavka v tobačni tovarni Neža Omahen. 10 let, kar je delala v tovarni, je bila zvesta članica našega društva. Pogreba priljubljene tovaršice se je udeležilo mnogoštevilno ljudstvo. N. v m. p.!

Vpokojena je 56-letna Ana Erbežnik, delavka tobačne tovarne. Po dolgih 33. letih si že želi počitka. Bila je članica naše organizacije. Delavke tega oddelka ti želimo: Da bi ostala leta, kar ti jih je odločenih, v miru in v zdravju preživela. Oddelek za zavijanje smodk.

Proračun tobačne režije izkazuje za leto 1908 dohodkov 243,957.800 K, stroškov bo pa 92,766.400 K. Upajo, da zasluži država l. 1908 pri tobaču 151,191.400 K, pač lepa svotica. — Upravne stroške so proračunali na 4,600.000 K, za tobak izven Avstrije mislijo, da bodo plačali 30,250.000 K, v Avstriji pa 19,453.000 K. Fabrikacijske stroške proračunajo na 34,530.000 K, nove zgradbe in nakup posestev na 1,200.000, za udeležbo pri razstavah 10.000 K, za prodajo tobaka 2,675.400 K in za davke 48.000 K. Upravni stroški so nasproti letošnjemu proračunu za 366.034 K višji. Uredili so namreč plače uradnikom, praktikantom, delovodijem, slugam in pa pisarniškem pomožnemu osebju. Zdravniki pri tobačnih tvornicah dobe za 7000 K višje honorarje. Ker se viša množina tobaka, in ker se je letos manj tobaka pridelalo kakor lani, nameravajo zato l. 1908 za nakup tobaka izven naše države izdati en milijon kron več, kakor so jih izdali lani. Toblačna režija ima velike zaloge tobaka. Tudi v Avstriji se pridelava vedno več tobaka. Omenjali smo že, da nameravajo zvišati plače tobačnemu delavstvu le za 1,138.000 K, kar je pač odločno premalo. Delavstvo naj nastopi takoj in zahteva, da se že enkrat določi uspešna svota in da se res času primerno zvišajo plače tobačnemu delavstvu. Prispevke za jetično tobačno delavstvo so zvišali od 20.000 na 30.000 K. Pri generalni direkciji na Dunaju imajo konceptno, tehnično, računsko, pisarniško in blagajniško osebje. Generalni ravnatelj bo stal leta 1908 22.000 K, dva dvorna svetnika 24.400 K, šest višjih finančnih svetnikov 54.240 K, 5 finančnih svetnikov 33.350 K,

devet finančnih tajnikov 47.954 K, 10 finančnih komisarjev 43.167 K in 7 konceptnih praktikanov 8400 K. Tehnično osebje pri generalnem ravnateljstvu ima 1 stavbnega svetnika, 2 višja inženirja, 1 inženirja, 1 stavbnega adjunkta, 1 stavbnega inšpicienta in pa 1 eleva. Dobe pa na plačah: svetnik plače 5400 K, doklade 1610 K, nadinženirja plače 7200, doklade 1200 K, inženir plače 2800 K, doklade 120 K, adjunkt plače 2300, doklade 960 K, inšpicient plače 2600, doklade 960 K. V računskem oddelku imajo 1 višjega računskega svetnika (5400 K plača, 1610 K aktivitetna doklada), 6 rač. svetnikov (24.000 K plače, 8280 K doklade), 11 računskih revidentov (plača 35.234 K, starostna doklada 200 in aktivitetna doklada 13.2000 K), 12 računskih oficilov (plače 30450 K, aktiv. dokl. 11.520 K), 13 računskih asistentov (plače 23.017 K, akt. dokl. 11.520 K) in 5 praktikantov, ki dobe 4000 K. Ostala oddelka imata nižje vrste uradnikov od VIII. činovnega razreda navzdol. Tobačne tvornice so v Boycu, Budjejevicah, Fürstenfeldu, Godingu, Hamburgu, Halleinu, Iglavi, Jagilnici, Joachimsthalu, Celovcu, Krakovu, Ljubljani, Landskronu, Lincu, Monasterzyski, Novem Tišmu, Pisku, Rovinju, Saccu, Schwarzu, Sedlecu, Steniu, Sternbergu, Taboru, Tachavu, dve na Dunaju, nadalje v Vjumiki, Zablotowu in v Cvitavi. Po tvornicah je 30 ravnateljev in pa 30 podravnateljev. Dobe na plačah 292.800, na aktivitetnih dokladah pa 55.545 K. Nadalje je po tvornicah 31 tajnikov, 75 adjunktov, 72 oficilov, 96 asistentov in pa 80 praktikantov, ki dobe na plačah 698.316, na aktivitetnih dokladah pa 164.262 K, praktikanti dobe 74.800 K. Vratarjev in uradnih slug je po tobačnih tvornicah 60. Dobe l. 1908 plače 63.400, službene doklade 8304 in aktivitetne doklade 20.320 K. Delovodje, ki jih je 336, dobe 385.900 K plače, 37.912 aktivitetne doklade in pa 126.165 K.

Med brati in sestrami.

Javno predavanje v »Slovenski kršč. soc. zvezi« bo zopet prihodnji torek točno ob polu 8. uri zvečer. Predaval bo g. dr. V. Pegan o velezanimivem predmetu. V torek vsi k predavanju!

Vse somišljenike in somišljenice v Ljubljani, ki na Martinovo nedeljo niso videli prekrasne zgodovinske igre »G r a j s k i j e č a r a«, opozarjamo, da se bo ta igra ponavljala v »Rokodelskem Domu« prihodnjo nedeljo, dne 24. t. m. Začetek ob 6. uri zvečer. Pohitimo v nedeljo v »Rokodelski Dom«.

Miklavžev večer bo priredilo pevsko društvo »Ljubljana« dne 5. decembra v veliki dvorani »Uniona«. Začetek točno ob polu 8. uri zvečer. Kdor bi želel oddati kak dar, da ga Miklavž odda, naj prinese dar 5. t. m. od 9. ure dopoldne do 5. ure zvečer na oder velike dvorane. Vstopnina k večeru bo za osebo 30 krajcarjev, otroci prosti. Vabimo!

Bistrica v Rožu. Pred kratkem so zasnovail tukajšnji delavci strokovno organizacijo. Pristopili so namreč kot člani k Jeseniškemu strokovnemu društvu. Dotično strokovno društvo je dobilo od ministrstva dovoljenje, da sme po vsej Avstriji, koder ima Kranjska industrijska družba svoje tovarne, ustanavljati krajevne skupine in vpisovati člane. Ko so za blagor ljudstva vneti bojevnik jezeniški dobili to dovoljenje, se niso dolgo pomišljali, ampak kmalu so krenili preko Karavank na Koroško, da vpelejo med nami strokovno organizacijo, potom katere pride delavstvo do boljših gmotnih razmer. Vsa čast jim! Uspehi pa, ki so se dosegli med našim delavstvom niso pričakovali niti oni niti mi, ker vlada zdaj med delavstvom edinost in še ni nobeno strankarstvo med nami vkoreninjeno. Zato upamo, da tekom časa izpeljemo zaželjene načrte.

Delavci, vsi v strokovno društvo! Na shod, ki se je vršil dne 17. t. m. po § 2, je prišla tudi ona gospodična iz tobačne tovarne ljubljanske, ki je ob enem tudi ekspeditorica »Naše Moči«, in nam je izročila pozdrave od svojih tovaršic z željo, da bi se tudi v tužnem Korotanu začeli organizovati in bi tako prišli do boljše prihodnosti. Zahvalo in naše pozdrave vračamo tem potom po »Naši Moči«, vsem sobojevnicam v nadi, da ne bodo prihajali iz Koroške vedno tužni, ampak tudi veseli glasovi. Njim samim pa kličemo: Vrlo naprej za vaše žensko pravo!

Strokovno društvo delavcev kranjske industrijske družbe na Savi je zopet naredilo korak naprej. Spremenilo je pravila tako, da kjerkoli delajo delavci »Kranjske industrijske dru-

žbe« lahko pristopijo v društvo. Napredek se je pokazal takoj. V nedeljo 17. t. m. je pristopilo 80 članov bistriških delavcev na Koroškem. — 12. novembra pri seji je odbor sklenil, da bode skrbel tudi za izobrazbo članov. Enoglasno je bilo sklenjeno, da bo društvo prispevalo k naročnini delavskega lista »Naša Moč«. Kdor je član strokovnega društva, naroči list »Naša Moč« pri društvu in plača za eno leto le 2 K, ostalo plača društvo. Blagajnik bo sprejemal naročnino. Med savskim delavstvom se čuje glas, da bo treba jaje kupiti in koklo, da bode župana izvalila. Tovarna je zatrjevala: Volite z nami, mi smo zato, da se prične redno gospodarstvo v občini. Nam se ne gre za ponemčevanje Jesenic in tako dalje. Nam se gre za to, da pričnemo z rednim delom. Potreba je na Savi vodovoda, šole, delavskih stanovanj in na Jesenicah farne cerkve. Kje so tisti tako vneti možje za blagor občine? Sava jih je vzela. Mar so jim delavci! Njim se gre le za nemško stranko. To se je spoznalo iz njih besedi in neumnosti, ki jih uganjajo. Zapomnite si, tovarniški nemčurji, nismo še v Prusiji! Na slovenski zemlji smo, hočemo slovenskega župana! Pomnite, če se ne izpametujete, vam bode pri novih volitvah marsikateri hrbet pokazal! Vaša izjava šumi po ušesih: »Mi smo tovarniška stranka, ampak nemška.« Slovenski možje, složno nastopimo, prišel bo red v občino brez nemčurjev! —

Kočevje. V nedeljo je imelo naše strokovno društvo sejo, pri kateri se je z velikim veseljem vzela naznanje ustanovitve strokovne komisije. Misel je že živela med nami in zdaj se je tudi vresničila. V par dneh sporočimo komisiji slučaj, ki bo osvetlil razmerje bratovske skladnice in delavstva. Obravnavali smo tudi mnogo drugih potrebnih stvari, o katerih že še poročamo.

Strokovno društvo premogarjev v Kočevju je zvišalo bolniško podporo na 50 h na dan. Delavci, pristopajte k društvu, kajti naše društvo upravlja samo svojo blagajno in ne pošilja žuljavih krajcarjev po svetu, da se ne veste kam gredo. Vi plačujete, judje in nekateri, ki ste jih oblekli v frak, da se zdaj iz vas norčujejo, pa lepo brez dela žive. Spregledali bi bili pa tudi že lahko!

Brezobzirnost socialnih demokratov. Ko smo imeli sejo, h kateri, kakor znano, smejo samo odborniki, se naenkrat pridruže štirje socialni demokrati in hočejo poslušati ali pa da bi napravili kak prepis. Ko smo jim na lep način povedali, na se odstranijo, enemu še ni šlo v glavo, tako, da bi ga kmalu morali s silo iztirati. Konečno je odšel. A še ni bilo miru, kajti čez nekaj časa prideta zopet dva druga — že vsa pijana — tako da smo rajši zaključili sejo, da nismo imeli opraviti s temi surovinami. Prihodnjič jim bomo pa drugače posvetili, kako se obnaša v privatnih stanovanjih.

Konsumno društvo se namerava ustanoviti med delavstvom v Bistrici na Koroškem. Delavci in kmetje so se skupno dogovorili, da ustanove prepotrebno konsumno društvo. Le tako naprej in tudi v Korotanu se bo jelo svitati! Z gmotnim izboljšanjem zatiranega delavca se bo povzdignil ves narod!

Idrija. Dne 12. t. m. je imel zopet naš liberalnomokraški Atila shod v pivarni, udrihal je po navadi po klerikalcih, jezil se je, da sta postala dva klerikalca za ministra, tolažil je pa tudi s tem svojo kompanijo, da bo sedaj vendar Gostinčar pri svojem kolegu izprosil za idrijske rudarje prepotrebno poboljšanje plač. Pozabil pa tudi ni prebrati zopet list »Naša Moč« št. 49, in sicer prvo notico iz Idrije. Ta list mu mora biti zelo pri srcu, da ga še na shodih bere, ali cele notice ni prebral, ker proti koncu že ni mogel, notica je namreč proti koncu zelo mastna, ter mu je list kar iz rok ušel, vzel je pa drugi list v roke, namreč »Slovenca« z dne 19. oktobra tere rekel: »Poglejte, kako klerikalci sami sebe po ustih tolčejo. V »Naši Moči« pišejo, kako da lahko zmanjka čez noč tistega, ki bo v posesti poštnohranilnične knjižice, na dvigonec denar kjer hoče, v »Slovenca« pa pišejo: Demokratje bi radi naložili kronce pri svojem podjetju, raje bi naložili v poštno hranilnico. To je pa taka grda sleparija in farbarija, da se mora studiti vsakemu človeku, kdor se le hoče prepričati. V »Slovenca« z dne 19. oktobra je pisano: Demokratje bi radi naložili kronce pri svojem podjetju, ker tam zelo denar potrebujejo in odločeval naj bi o njem le njihov odbor, kišč. socialci pa pravijo, nič ne škoduje, ako denemo denar na stran za slabe čase, a denar naj se dene v hranilnico, da bode ob času potrebe takoj pri rokah. No, seveda njih Atila je

lahko bral iz »Slovenca« kar je hotel, kajti okoli njega so bili sami kimovci, zato je vedel, da mu ne bo nobeden rekel: Ti prijatelj, pokaži mi, ali je res tako pisano, kakor si prebral. Pravzaprav je bil pa ta shod namenjen le za agitacijo kronic. Tonček je na vse pretege agitiral in rotil sodruge, da naj nosijo pridno kronice tudi ta mesec in kdor ni dal oni mesec, naj da po dve, da bo obrambni fond trden ter da bo o tem poročal sodrug Uršič. Nato se res oglasi Uršič: Sodrug, nikar se ne bojte za kronce, ako se pa bojite, sem pa jaz porok zanje. Dragi Lojzek, takih porokov za naše kronice ne maramo sprejeti; vemo predobro, koliko si lahko porok s tvojim inetjem! Nato se oglasi sodrug Stravs, ter zavija vso stvar glede resolucije, oddane od našega delavskega strokovnega društva. Sodrug, n'kar stvari ne zavijajte, le po nagrado, katera je razpisana, pridite! Oglasi se tudi špehmaster, sodrug I. Kogoj, kateri se jezi, da se je pri zadnjem shodu sklenilo, da se počaka do novega leta odgovora, ali ta čas da se morajo »gedingi« zvišati, pri Josefišahu da je ravno nasprotno, da so se znižali. O čemur bi bil moral pravzaprav govoriti, namreč o špehu dokazati, da »Naša Moč« laže, pa niti besedice ni znil. Konečno je še Atila priporočal sodrugom, da komur se bo kaka krivica godila, naj to njemu naznani, da bode vse prišlo v javnost v »Najpreju«. S tem je shod zaključil.

Prošnja na slavno rudniško direkcijo. Slavno c. kr. rudniško ravnateljstvo se prosi, da posreduje, da nas ne bodo kronski berači nadlegovali po čakalnicah, ker tam menimo, da je že protipostavno. Pobirajo naj na tistem kraju, kakor se je na shodu v pivarni sklenilo.

Več delavcev.

Shod slovenskega delavskega društva v Trbovljah. O tem se nam poroča: Pretečeno nedeljo, dne 17. t. m. je sklicalo slovensko, krščansko delavsko društvo v Trbovljah svoj občni zbor, na katerega je prišel tudi g. drž. poslanec dr. Benkovič, izostati pa tudi niso smeli naši nasprotniki, liberalci in rdeči bratci, ki so se prav sprotno obnašali. Ko je g. drž. poslanec začel razlagati delovanje liberalcev in rdečkarjev, so se ti duhovi precej razburili ter so temu razburjenju dajali duška, kakor ob volivnem shodu letos, 25. marca, s svojimi divjimi medklici, a gospoda govornika pri govoru niso mogli ustaviti. Seveda so nam mislili shod razbiti, ali bali so se naših krepkih pesti. Za svojo maniro se bodo imeli tudi pri sodnji zagovarjati, posebno liberalci Leeb si bo dobro zapomnil naše občno zborovanje, ker se je kot paznik prav lepo obnašal. Povemo pa, da so tukajšnji liberalci in rdečkarji največji suroveži in neolikanci, kajti tem gospodom bi se pač bolj pristojale gnojne vile, kakor pero v roki. Povemo vam tudi, da bomo gospoda poslanca dr. Benkoviča še večkrat pozvali na naše shode, akoravno vas to močno skeli, ali mi vam ne moremo pomagati, kajti v šestih letih se bode gospoda državnega poslanca dr. Benkoviča že privadili, kajti gospod državni poslanec bo v državnem zboru s svojimi tovariši marsikaj dosegel za naš rudarje in teh dobrot se menda tudi naši liberalci in socialni demokrati ne bodo branili! —

Iz Idrije. »Slov. Narod« z dne 12. oktobra 1906 je pisal med drugim iz Idrije: Ker mora občina dobiti pokritje za svoje tekoče izdatke, bo treba zadolženja. Za prihodnje leto pa je 100 odst. občinska doklada neizogibna. — Vse je potem Kristan v »Najpreju« z dne 4. novembra pcatatisnil in zraven pridelal: »Vsak občan naj to prebere.« Obširno bo mo o tem še govorili. In kaj je letos? Proračun je že od 12. t. m. razpoložen in Kristan le molči, ker je občinski svetovalec in kdor tak je tudi svetoval za povišanje doklade za l. 1908 na 130 odst., in še vendar mora občina si izposoditi 37 tisoč kron. Občanarji, tudi to preberite!

Socialnodemokratične pijavke. — Idrija. — Bivši frančiškanski ministrant Kristan je ukazal svojim rdečim backom, da morajo dne 4. t. m. priti zopet na shod, ker ima važne reči povedati. Priznam, veliko vernikov obojega spola je prišlo Kristana poslušat. Videl sem tovariše stopiti v dvorano, tresoče se od truda in glada; prišli so iz šilhta brez večerje naravnost na shod z nado, da bodo slišali kakšno novico o izboljšanju plače. Toda kakšna prevara! Na dnevnem redu smo bili zopet »klerikalci«. Govoril je pa tra Kalista ministrant o dogodkih, ki jih beremo vsak dan v časopisju. Brala je ta bivša »cerkvena miš« ogromni delavski množici dopis iz Idrije v »Naši Moči«. Pa, kar je v tistem dopisu najzanimivejšega, in na kar bi bili jako radi odgovor slišali, je pa visoki gospod salonsocialist

previdno izpustil. Pomilujem vas in iz srca se mi smilite, dragi sotrpini, ker se pustite tako debelo »farbati«. Glavna vsebina ministrantovega govora pa je bila zopet fehtarija delavskih kron, ter grozovito žuganje onim, ki ne mislijo nič dati v njegovo bisago. Tovariši delavci! Ali ste res tako strašno zabiti, ter mu verjamete, da mu je za naše delavske težnje res kaj mar? Ali ne razvidite, da za tem nekaj tiči, ker s tako strašansko silo zahteva krvavih kron od vas? Verjemite mi, dragi tovariši, da se je brez dvoma Kristanu in njegovim adjutantom napravila nekje pri njih raznih zavodih neka skrta »gugla«. In to »guglo« naj bi mi delavci z našimi krvavimi kronami »vrzecal«. Ne! Nikdar ne! Ako pogledamo na primer naše mokaške »špeharje«; tolikokrat so bili že pozvani v »Naši Moči«, da naj nam odgovorijo, kako je s špehom. Vsak poziv je zastoj! Kaj sledi iz tega? Gotova »gugla«. Ker si jo pa ne upajo »vrzecati«, jo pa rajši pri miru puste in — molče. Ko je prišel Kristan ter pričel s predavanjem, je vedno povdarjal: Sodrug, mislite, mislite in preišljajte. Da, dragi mi tovariši, somišljeniki in nasprotniki, mislite in preišljajte dela Kristanova in njegove garde in prepričali se bode, da grozovitejših pijavk delavstva nima ta svet, kot so socialnodemokratični voditelji. V potrditev teh besedij naj navedem, kar poroča »Warsch. Dny.«. Ta list piše: »Socialni demokrati kot predpostavljene. Na ruskopolskem je bilo v vsaki tovarni veliko gostobesednih socialnodemokratičnih agitatorjev, s katerimi so imeli tovarnarji zelo opraviti. Da bi se jih iznebili, postavili so jih tovarnarji za paznike in delovodje. Uspeh je bil res nepričakovan. Kot predpostavljene pričeli so ti agitatorji svoje »sodruge« stiskati in šikanirati še veliko huje, kakor njih prejšnji predpostavljene. »Sodrug« so se obrnili na tovarniške gospode s prošnjo, da naj se odslovijo pazniki in delovodje. Proti temu pa se je vzdignilo »strankino vodstvo« in zažugalo delavcem s znanim terorizmom, ako od svojih zahtev ne odnehajo. Torej iz dežja pod kap.« Sotrpini! Naša parola naj bo: Kristanu in njegovim trabantom za njih »gugle« ne naših kron!

Zagorje ob Savi. Naši tovariši so res slepo orodje v rokah Čobalovih. Kako polagajo vsako njim neljubo besedo na tehtnico in so povprašujejo, zakaj pač to? Ni jim namreč všeč, da smo si dali ime krščanskih premogarjev. Nas to prav nič ne moti! In ponosni smo na to, da smo! Vemo pa tudi, da bi imeli dovolj opraviti tudi, ko bi se imenovali materijalistične socialiste in bi se z vso ljubeznijo hoteli okleniti njih ter rekli: mi se strinjamo z vami povsod, v vseh točkah, gospodarimo sami, odločujemo sami in ne dajemo se v roke temu brezvestnemu pritepecu, ki ne pozna drugega kakor svoj lastni žep. Ravno tako bi vam to ne bilo po volji. Spominjamo se še dobro, kako je bilo pri ustanovitvi delavskega stavbnega društva, kako so ti ljudje vneti za resna dela. Ko ni bilo nič drugega krščanskega, kakor misel, sprožena od katoliškega duhovnika, pa so dobili povelje naj ne sedajo na ta lim. Ta lim pa bi marsikateremu prinesel zaželjeno srečo in mir, ki ga pri Čobalu zastoj išče in pričakuje. Ker pa je vam najljubše, da se vas goljufa in farba, pustili vam bomo to veselje. Mi smo lahko zadovoljni brez vas! Vam se bodo pa že še odprle oči, kot so se že marsikom, ko mu je zagotavljal Čobal boljšo bodočnost v njegovi družbi, zdaj pa, ko ga je predstojništvo odstavilo kot obrabljen stroj na cesto, išče kruha v kamenolomu, namesto, da bi se od trudapolnega dela odpočil na stare dni. Grede na delo se pa milo ozira na ponosne stavbe delavskega stavbnega društva in v srcu proklinja njega, ki mu je s svojim terorizmom zabilil ugodni čas!

Javornik. Malokdaj ali pa skoronikoli ne dobite poročil iz naše tovarne. Zdi se, da naš nekdanji poročevalec spi spanje pravičnega. Tako se je že meseca septembra zgodilo nekaj, o čemur bi bilo treba že davno poročati. V tovarni namo veliki rezalni stroj, ki se pa vedno pokvari. Razujejo se kolesa in sicer s tako močjo, da leté 20 do 25 korakov daleč, pri čemur nastane za delavce, ki pri njem delajo, smrtna nevarnost, da jih ne ubije. Dvakrat se je to že zgodilo, obakrat pa so pri preiskavi delavce vprašali, kako so rezali, ni jim pa prišlo na um, da bi vprašali, ali se je kdo kaj poškodoval. Delavci so prosili nadinženirja Rajskega in tovarniškega uradnika Krema, naj tovarna stroj zavaruje, a do danes je ostalo le pri obljubi. Za to gospodo delavsko življenje itak nima nobene vrednosti. Rezalni stroj je tako nevaren, da kdor je življenja sit, lahko gre k njemu delat in

se mu utegne želja po smrti kaj hitro izpolniti. To stvar priporočamo v razmišljanje obrtnemu nadzorniku. Plača se je tudi skrčila. Preje smo imeli pogodbo za akord, sedaj pa tovarna plačuje delavce, enega na šilt, drugega na akord. Meseca septembra je zelo vode primanjkovalo in so delavci slabo zaslužili, seveda ker se je primeroma malo naredilo. Meseca oktobra pa je bilo vode dovolj, pa so nekateri delavci dobili vzlic temu le 8 tri četrt vinarja več, da si se je za 3000 izvalkanega železa več izgotovilo, kakor prejšnji mesec. G. nadinženir in še neki drugi krivonogi možakar sta se pa še norčevala iz delavcev, ko so zahtevali izboljšanje. Slednji se je rogal, češ, da lahko dobi kmečkih hlapcev po 2 K 40 h. Kar iskat naj jih gre! Mi mu za danes samo to povemo, da naj pazi, da ne doživi kaj takega, kakor je doživel svoje dni nadinženir Raški v Donavici. Če se ne poboljša, ga bomo prihodnjič z njegovim prvim imenom poklicali!

**Tovarna
za stole**

Franceta Švigeljna
na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko
izdeluje 2805 26-2

vsakovrstne stole
od preprostih do najfinejših po
najnižjih cenah brez konkurence.
Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo za-
stoj in franko.

Delavke in delavci pozor!

Najoenejše
dežnike in solnčnike
domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši
kakovosti

Josip Vidmar
v Ljubljani
Pred škofijo št. 19, — Stari trg št. 4.
Prešernove ulice št. 4.
Popravila točno in ceno.

Novosti te sezije!

A. Lukjč
Ljubljana, Prad škofijo št. 19

Priporoča svojo novo urejeno
**veliko zalogo iz-
gotovljenih oblek**
za g. s. p. d. e., dame, dečke in
deklice po najnižjih cenah.
- Solidna postrežba. -

Ustnov-
ljeno let
1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani Podružnica Resljeva cesta št. 2
prej g. Jos. Černe. prej g. Jos. Černe.

Jurčičev trg št. 3, pri železnem mostu
priporoča svojo bogato zalogo
zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih
ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov
Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.
Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam
izredno veliko svojo zalogo furnitur.
Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun
za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.

Ustanovljeno leta 1845.

JOS. REICH
Edini zavod
za kemično čiščenje obleke ter za-
storjev, barvarija in likanje usnja
na par
**Poljanski nasip —
Ozke ulice št. 4.**

Sprejemališče
Šelenburgove ulice št. 3.
Postrežba točna. Solidne cene.

Gričar & Mejač
Ljubljana, Prešernove ulice 9
priporočata
svojo največjo zalogo zgotov-
ljenih oblek za g. s. p. d. e.,
dečke in otroke in

**novosti v
konfekciji za dame.**

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni
trgovini:

Češnik & Milavec
(pri Češniku)

Špitalske ulice Ljubljana Lingarjeve ulice

v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago
za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

AUSTRO - AMERICANA

TRIEST NEW-YORK

*Potniki v Ameriko
kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na*
Simon & Smetek
v Ljubljani Kolodvorske ulice 26.
Vsakovrstna Pojasnila daje se brezplačno.

Ivan Podlesnik ml.
Ljubljana - - - Stari trg št. 10

Priporoča svojo
**trgovino
s klobuki
in čevlji**

Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene